

Rättshjälp

RÄTTSHJÄLPSMYNDIGHETEN
SVERIGES DOMSTOLAR

Innehåll

Vad är rättshjälp?.....	3
Rättsskydd i din försäkring	5
Rådgivning	6
Ung i rättssamhället	7
Ny i Sverige	7
Snabbguide till rättshjälp	8
Vem kan få rättshjälp?	10
Krav på återbetalning.....	12
Om Rättshjälpsmyndigheten.....	15

Producerad av Informationsavdelningen, Domstolsverket
Tryckt av Davidsons Tryckeri AB, januari 2007
Diarienumr: 1074-2006

Vad är rättshjälp?

Det här är en broschyr om rättshjälp och dina möjligheter att få ekonomisk hjälp när du hamnar i en tvist med någon och därför behöver en advokat eller en jurist. Informationen är en sammanfattning och vi tar upp det viktigaste du behöver veta.

I Sverige är det en grundläggande rättighet att få sin rätt prövad i eller utanför domstol. Rättshjälp är en social skyddslagstiftning som ska hjälpa dig som inte kan få rättslig hjälp på annat sätt. Rätten till rättshjälp regleras i rättshjälpslagen.

Om du hamnar i en tvist som du och din motpart inte kan lösa själva kan du behöva ta hjälp av ett juridiskt ombud. Ett juridiskt ombud är en advokat eller jurist. I praktiken är rättshjälp ett stöd till dig som inte själv har möjlighet att betala för ett juridiskt ombud. Detta för att du ska ha möjlighet att få din rätt prövad.

Att få rättshjälp innebär inte automatiskt att staten betalar alla dina kostnader för ditt juridiska ombud. Grundtanken är att du själv ska betala kostnaderna i den mån du har råd. Du kan få rättshjälp för hela eller delar av kostnaderna för ett juridiskt ombud upp till 100 arbetstimmar. Domstolen kan vid särskilda skäl förlänga rättshjälpen. Rättshjälp är skillnaden mellan de kostnader som uppstår för ditt ombud och den rättshjälpsavgift som du själv ska betala.

Rättsskydd i din försäkring

Rättsskydd är ett försäkringsskydd som i de flesta fall automatiskt ingår i alla svenska hem-, villa- och fritidshusförsäkringar. Det ingår dessutom i helförsäkringar av båt och hel- och halvförsäkringar av din bil. Detta rättsskydd innebär att din försäkring kan finansiera dina kostnader för ett ombud i samband med tvister som rör privatlivet.

För att rättsskyddet i din försäkring ska träda in måste tvisten ha uppstått med en annan part. Du ska ha tecknat försäkring före det att tvisten uppstod. En del försäkringar har som regel att du ska ha haft din försäkring i minst två år för att kunna utnyttja rättsskyddet. Om du har en tvist med någon som du har varit gift eller sambo med, gäller vanligtvis inte rättsskyddet om tvisten uppstår inom två år efter det att äktenskapet eller samboförhållandet upphörde.

Villkoren för rättsskydd kan variera mellan försäkringsbolagen. Information om ditt rättsskydd hittar du i dina försäkringsbrev och försäkringsvillkor eller på försäkringsbolagens hemsidor. Kontakta försäkringsbolaget där du är försäkrad för att få mer information.

Rättshjälp eller rättsskydd

Huvudregeln är att du ska utnyttja rättsskyddet i din försäkring när du behöver ekonomisk hjälp i en tvist. Det innebär att du vanligen inte får rättshjälp om du har en rättsskyddsförsäkring. Om du helt saknar en försäkring innebär inte det att du med automatik har rätt till rättshjälp. Därför kan du inte avstå från att skaffa en hemförsäkring och i stället förlita dig på att få rättshjälp.

Rådgivning

När du hamnar i en tvist som du och din motpart inte kan lösa, vänder du dig till ett juridiskt ombud i närheten där du bor för att boka tid för rådgivning enligt rättshjälpslagen. Rådgivning är ett möte med en juridiskt kunnig person där du får möjlighet att berätta om tvisten och din situation. Ombudet sätter sig in i din specifika tvist för att ge råd och för att göra en professionell bedömning av ditt behov av rättshjälp. Du kan se rådgivning som en inledning till rättshjälp eftersom det är en förutsättning för att få rättshjälp. För att ha möjlighet att söka rättshjälp krävs minst en timmes rådgivning. Du kan få upp till två timmars rådgivning till en bestämd avgift (taxa).

Kostnaden för rådgivning betalar du själv. Du betalar direkt till ombudet som lämnar rådgivningen. Du kan få rådgivningsavgiften minskad om du har särskilda skäl för detta, till exempel om du har en inkomst som är lägre än 75 000 kronor/år. Är du inte myndig och saknar inkomst och förmögenhet kan du få rådgivning gratis. Behöver ni en tolk under rådgivningen ordnar ditt ombud detta. Kostnaden står staten för. Beslutar du dig för att gå vidare fyller du tillsammans med ditt ombud i blanketten för ansökan om rättshjälp.

Du söker enklast efter en advokat via gula sidorna eller på Advokatsamfundets hemsida.

Du kan få rådgivning i alla rättsliga händelser och den är inte begränsat på samma sätt som rättshjälp. Alla kan få rådgivning enligt rättshjälpslagen.

Ung i rättssamhället

Är du under 18 år och saknar både inkomst och förmögenhet och har hamnat i en rättslig tvist? Då kan du ha rätt till kostnadsfri rättshjälp och rådgivning. Det vill säga att staten betalar kostnaderna för en advokat eller jurist som hjälper dig att föra din talan. I övrigt gäller samma regler i rättshjälpslagen som gäller för vuxna.

Är du myndig men ännu inte hunnit skaffa dig en inkomst eller förmögenhet och har hamnat i en rättslig tvist? Då kan du ha rätt

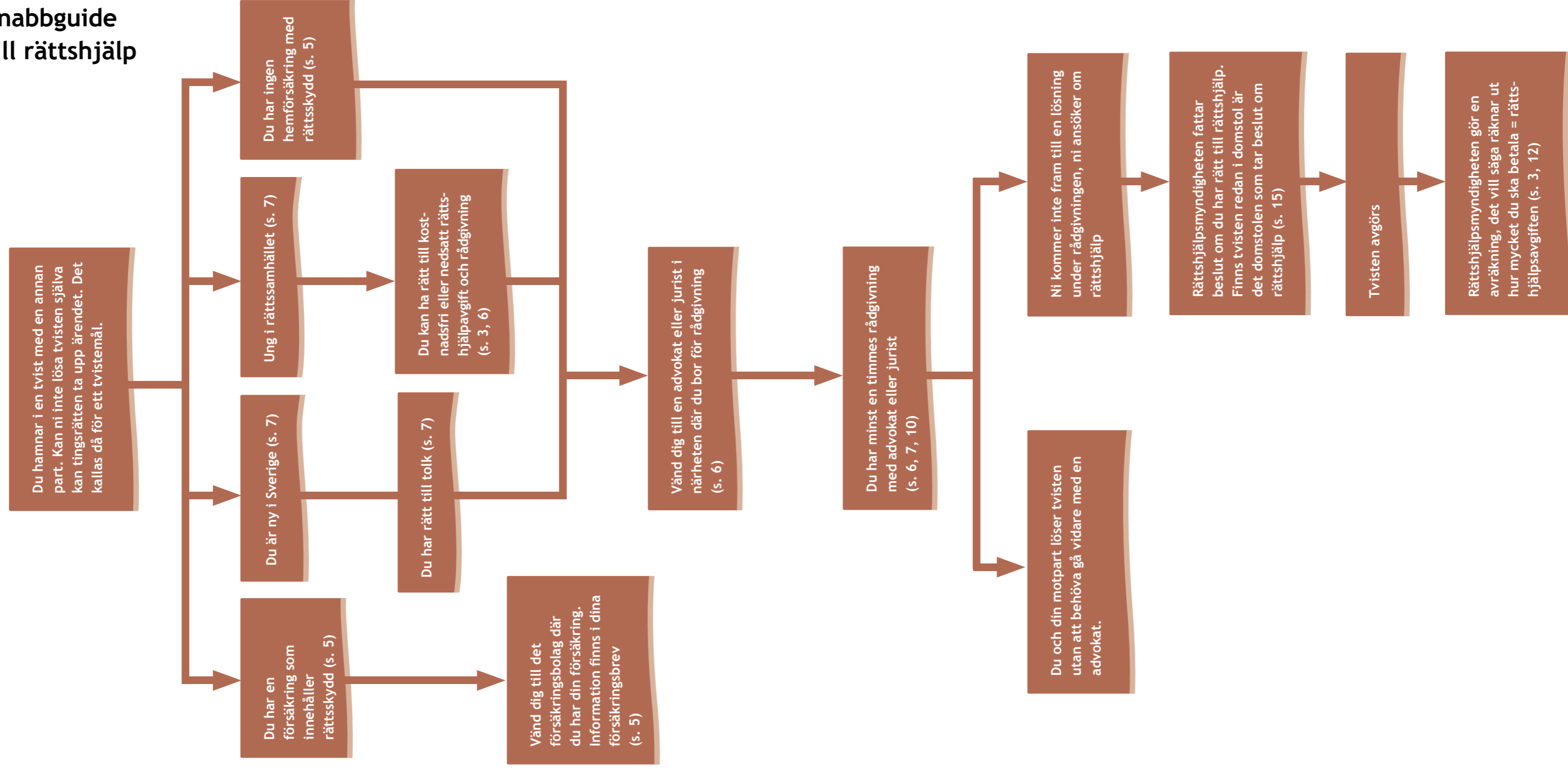
till nedsatt rättshjälpsavgift, det vill säga att du betalar enbart en liten del av kostnaderna själv. Är du myndig ska du betala för rådgivningen hos en advokat eller jurist. Har du en inkomst som är mindre än 75 000 kronor/år och saknar förmögenhet så har du rätt att få kostnaden för rådgivningen minskad till hälften. Kontakta en advokat eller jurist i närheten där du bor för mer information. Du söker enklast efter en advokat via gula sidorna eller på Advokatsamfundets hemsida.

Ny i Sverige

Är du bosatt i Sverige och är svensk medborgare eller har permanent uppehållstillstånd så omfattas du av svensk lagstiftning när det handlar om rättshjälp. Det innebär att du kan ha rätt till rättshjälp om ni ska pröva tvisten i Sverige. Om du inte behärskar det svenska

språket så har du rätt till tolk för att göra dig förstådd fullt ut. Ditt juridiska ombud ordnar detta åt dig och staten betalar för tolken. I övrigt gäller samma regler i rättshjälpslagen som gäller för personer födda i Sverige.

Snabbguide till rättshjälp

Vem kan få rättshjälp?

Alla har inte rätt till rättshjälp. Detta är de viktigaste reglerna:

- Rättshjälp gäller först och främst privatpersoner, alltså inte föreningar, företag och liknande. I undantagsfall kan även en företagare/näringsidkare få rättshjälp. Dödsbon kan i vissa fall få rättshjälp.
- Har du ett rättsskydd genom någon av dina försäkringar kan du som regel inte få rättshjälp. Du ska i första hand utnyttja ditt rättsskydd för att betala kostnaderna för ditt ombud.
- Har du ett ekonomiskt underlag på mer än 260 000 kronor per år, har du inte rätt att få rättshjälp av staten. Ditt ekonomiska underlag är enkelt beskrivet summan av dina tillgångar/förmögenhet minus skulder och försörjningsbörda.
- Du får inte rättshjälp om du kan få hjälp genom en offentlig försvarare eller ett offentligt biträde. I dessa fall handlar det om brottmål och förvaltningsärenden.
- En förutsättning för att du ska få rättshjälp är att du ska ha minst en timmes rådgivning av en advokat eller jurist. Du kan få upp till två timmars rådgivning enligt rättshjälplagen.
- Det ska finnas behov av juridisk hjälp och vara rimligt att staten betalar kostnaderna i tvisten. Denna bedömning görs av Rättshjälpsmyndigheten eller av domstol (i de fall tvisten redan finns i domstol).

Till dessa regler finns det några undantag:

- Som regel får du inte rättshjälp om ärendet/tvisten rör ett värde som är mindre än ett halvt prisbasbelopp.
- Du får inte rättshjälp för ärenden som gäller enklare registreringsåtgärder, till exempel ansökan om lagfart eller inteckning av en fastighet eller för upprättande av handlingar såsom självdeklaration, testamente, äktenskapsförord, bouppteckning eller gåvohandling.
- Har du ingen försäkring men på grund av dina ekonomiska förhållanden borde ha haft en, kan du missa möjligheten att få rättshjälp.
- Ska tvisten tas upp i en domstol eller myndighet i ett annat land betalas rättshjälp bara ut om du är bosatt i Sverige.
- Du får inte rättshjälp om du företräder dig själv. Rättshjälp betalas för ett annat juridiskt ombud som företräder dig.
- I vissa fall krävs särskilda skäl för att du ska ha rätt till rättshjälp. Detta gäller till exempel mål om skilsmässa eller om du är näringsidkare. För mer information om vad som kan utgöra sådana skäl kan du kontakta Rättshjälpsmyndigheten.

Krav på återbetalning

Om du blir dömd för ett brott eller förlorar i en tvist kan du bli skyldig att betala en del av kostnaderna. När tvistemålet är avgjort gör Rättshjälpsmyndigheten en avräkning, det vill säga räknar ut hur mycket du ska betala i rättshjälpsavgift till ditt ombud. Vi skickar ett brev till dig och informerar dig om detta. När det gäller brottmål räknar domstolen ut hur mycket du ska betala och skickar en kopia av domen till Rättshjälpsmyndigheten. Det är sedan vi på Rättshjälpsmyndigheten som skickar ett brev till dig med information om hur mycket du ska betala tillbaka. Även om du tidigare inte har haft kontakt med Rättshjälpsmyndigheten så är det vi som skickar brevet om återbetalning. Rättshjälpsmyndigheten fungerar då som kravmyndighet, det vill säga att vi har rätt att kräva in pengar från dig. Har du frågor är du välkommen att kontakta oss på Rättshjälpsmyndigheten.

Har du svårt att betala skulden kan Rättshjälpsmyndigheten hjälpa dig med en avbetalningsplan eller ge dig en förlängd betalningstid. Tveka inte att höra av dig till oss på Rättshjälpsmyndigheten! Du kan få förlängd betalningstid till högst ett år och den längsta tid du kan få betala av är tre år. Vid avbetalningsplaner som är längre än ett år skickar Rättshjälpsmyndigheten en amorteringsplan som du får skriva under och skicka tillbaka. Du får också betala en avgift. Skulle du inte följa avbetalningsplanen lämnas skulden och kravet till Kronofogdemyndigheten, som kommer att driva in skulden.

Om Rättshjälpsmyndigheten

Rättshjälpsmyndigheten är en rikstäckande myndighet som hanterar rättshjälp enligt rättshjälpslagen. Alla ansökningar om rättshjälp görs direkt till oss på Rättshjälpsmyndigheten om inte ditt ärende redan har påbörjats i en domstol. Då är det domstolen som tar beslut om rättshjälp till dig.

Det är våra jurister som bedömer om det finns behov av rättshjälp och tar därefter beslut om du har rätt till rättshjälp eller inte. Har du frågor och vill veta mer om dina möjligheter till rättshjälp är du välkommen att kontakta oss.

RÄTTSHJÄLP MYNDIGHETEN
SVERIGES DOMSTOLAR

Rättshjälpsmyndigheten

Box 853 · 851 24 Sundsvall · Tel: 060-13 46 00

Fax: 060-13 46 40 · E-post: registrator@rh.m.dom.se · www.rattshjalp.se